

109323 - Bayram namazı, Cuma gününe denk geldiği ile ilgili Daimi Fetva Komisyonun fetvası:

Soru

İki bayram aynı güne denk gelirse nasıl yapılır? Diye sorular gittikçe tekrarlanmaktadır. Yani haftanın bayramı olan Cuma günü ile Ramazan Bayramı veya Kurban bayramı aynı güne denk gelirse bayram namazını kılan kişiye ayrıca Cuma namazı farz olurmu yoksa bayram namazıyla yetinilerek Cuma namazı yerine öğlen namazı mı kılınır? Mescitlerde Öğlen namazı için ezan okunur mu okunmaz mı? Vb. Sorulara karşı Daimi Fetva Komisyonu aşağıdaki fetvayı yayınlamayı uygun görmüştür.

Detaylı cevap

Cevap:

,
kendisinin sonra peygamber gelmeyen Rasulüne, ehline ve sahabesine salat ve selam olsun.

Bu konuda Marfu' Hadisler bulunmakta olup bu hadislerin bazılarında Mevkuftur.

1- Zeyd bin Erkam Radiyallahu anhu 'dan rivayet edildiğine göre Muaviye bin Süfyan Radiyallahu anhu kendisine şöyle sormuştur: sen hiç Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem ile bir gün içerisinde iki bayram'a şahit oldun mu? Evet dedim. Peki Rasulullah bu durumda nasıl davrandı? Sorusu üzerine şöyle Dedim: Rasulullah bayram namazını kıldı sonra Cuma namazı için ruhsat verdi ve şöyle dedi: "Kılmak isteyen kılsın"[1]

2- ilk hadise benzer destekleyici olarak: Ebu Hureyre Radiyallahu anhu 'dan rivayet edilen hadise göre Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle demiştir: " Şüphesiz bu gününüzde iki bayram vuku bulmuştur, Kim isterse bayram namazıyla iktifa edip Cuma namazına gelmez ancak biz Cuma namazını kılacağız" [2]

3- İbn Ömer Radiyallahu anhuma'dan rivayet edilen hadise göre şöyle demiştir: Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem'in zamanında iki bayram aynı güne denk gelmişti bunun üzerine insanlarla (bayram) namazını kıldı ve şöyle dedi: "Cuma namazını kılmak isteyen kılsın, namazdan gecikmek isteyen olursa gecikebilir (gelmeyebilir)" [3] Tabarani " elmucemul kebir" kitabında şöyle demektedir. Hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem zamanında bir gün içerisinde hem Cuma hem ramazan bayramı denk gelmişti, Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem bayram namazını kıldırdıktan sonra yüzünü insanlara çevirerek şöyle dedi: "Ey insanlar! sizler hem hayır hemde sevaba isabet ettiniz, bizler cumayı da eda edeceğiz. Her kim bizimle cumayı kılmak isterse yapsın, ve her kim ailesine dönmek isterse dönebilir".

4- İbn Abbas Radiyallahu anhuma'dan rivayet edilen hadise göre şöyle demiştir: Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle buyurmuştur: "Bu gününüzde iki bayram bir araya gelmiştir. Kim arzu ederse bayram namazıyla yetinerek Cuma namazını kılmayabilir ancak biz Cuma namazını kılacağız." [4]

5-Zekvan bin Salih'in murselinde şöyle geçmektedir: Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem zamanında bir gün içerisinde hem Cuma hem bayram namazı denk geldi, Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem bayram namazını kıldırdıktan sonra kalkıp insanlara şöyle hitap etti: "Ey insanlar! sizler hem zikir hem de sevaba isabet ettiniz bizler cumayı da eda edeceğiz. Her kim arzu ederse -evinde- otursun ve her kim cumayı kılmak isterse kılsın". [5]

6-Ata' bin Rebah Rahimehullah şöyle dedi: Zübeyir, bir Cuma gününde bize günün başlangıcında bayram namazını kıldırdı. Daha sonra cumaya gittik ancak o cumaya çıkmadı. Biz kendimiz kıldık, o arada İbn Abbas Taif'teydi. Döndüğünde olan bitenleri ona söyledik bunun üzerine şöyle dedi: Oo Sünnete isabet etmiştir. İbn davud, İbn Huzeyme başka bir lafızla tahric edip sonuna şu ibareyi eklemiştir: İbn zübeyir şöyle dedi: "bir gün içerisinde iki bayram denk geldiğinde Ömer bin Hattabı'nın da böyle yaptığını gördüm".

7-İmam Buhari sahihi ve İmam Malik muvattasında şöyle rivayet edilmektedir: İbn Ezher'in azadlısı Ebi Ubeyd şöyle demiştir: Osman bin Affan ile birlikte iki bayrama şahit oldum o gün Cuma günüydü. Hutbeden önce namaz kılıp sonra hutbe Verdi ve şöyle dedi: " Ey

insanlar! Bu gününüzde iki bayram bir araya gelmiştir. Her kim arzu ederse cumayı beklesin, her kim eve dönmek isterse dönmesini izin veriyorum”

8- Ali bin Ebi Talib Radiyallahu anhu’dan rivayet edildiğine göre bir gün içerisinde iki bayram denk geldiğinde şöyle demiştir: “ her kim cumayı da kılmak isterse kılsın, kim eve dönüp oturmak isterse gidebilir”.[\[6\]](#)

Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem’e marfu’ olarak isnad edilen hadisler ve sahabelerin mavkuf eserlerine binaen, ayrıca İlim ehli cumhurun kararı üzerine komisyon aşağıdaki hususları bildirmektedir:

1-Bayram namazında hazır bulunan kişi Cuma namazına gelmeme ruhsatına sahiptir, ancak öğlen vaktinde öğlen namazını kılmaması gerekir. Şayet azimetle amel etmek isterse herkesle cumayı da kılmaması daha faziletli olur.

2-Bayram namazında hazır bulunmayan kişi için bu ruhsat söz konusu değildir. Böylece Cuma farzı ondan düşmez, mutlaka Cuma namazı için camiye gitmesi gerekir, ancak Cuma için gerekli yeterli sayı bulamazsa öğlen namazını kılar.

3-Cami imamı mutlaka Cuma namazını eda etmelidir. Çünkü o gün içerisinde cumaya gelmek isteyen olur veya bayram namazını kılmayanlar olabilir. Eğer yeterli sayı bulunursa cumayı kıldırır aksi takdirde öğle namazını kıldırır.

4-Her kim bayram namazını kılar ve cumaya gelmeme ruhsatı ile amel ederse namazı öğlen vakti girdikten sonra kılar.

5-Bu vakitte ezan meşru olmaz. Ancak Cuma namazı kılınan camilerde ezan okunur onun dışında o gün için öğle namazı için ezan meşru olmaz.

6-Bayram namazına hazır bulunan kişiden hem Cuma namazı hemde öğlen namazı düşer sözü ise doğru değildir. Bu nedenle alimler bu sözü yanlış bulmuşlar ve garipsemişler. Çünkü bu görüş sünnete aykırı ve Allah’ın farzettiği bir farzı delilsiz olarak düşürmektedir. Belkide böyle bir görüşü söyleyen bu konudak hadisleri ve eserleri görmemiş olabilir. En doğrusunu bilen Allah’tır.

Daimi Fetva Komisyonu: Şeyh Abdulaziz Bin AbdullahAl şeyh, şeyh Abdullah bin Abdurrahman el Ğadyan, şeyh Bekir bin Abdullah ebu Zeyd, Şeyh Salih bin Fevzan el Fevzan

[1]- İmam Ahmed, Ebu Davud, Nesai, İbn Mace, Derami. Hakim Müstedrek'te şöyle demiştir: Bu hadisin isnadı iki imamın şartına göre sahihtir ancak rivayet etmemişler. zira buna benzer bir hadisi İmam Muslim şartına göre rivayet etmiştir ve Zehebi ona muvafakat etmiştir. Nevevi Mecmu kitabında: isnadı güzeldir, demiştir.

[2]Bir önceki hadiste verilen bilgiye göre Hakim rivayet etmiştir.Ayrıca Ebu Davud, İbn Mace, İbn Carud, Beyhaki ve başkaları rivayet etmişlerdir.

[3] - İbn mace, Tabarani

[4] - İbn Mace, El buveysiri şöyle demiştir: İsnadı sahih ve ravileri güvenilirlerdir.

[5]-Beyhaki sünen el Kubra.

[6]- Abdurrazzak el musannaf ta rivayet etmiştir. Aynı şekilde İbn ebi şeybe rivayet eder.